

2. German Code of Criminal Procedure (Strafprozeßordnung – StPO). URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/englisch_stpo.html.

3. Criminal Procedure Law of the Republic of Latvia, adopted on 21.04.2005. Published in Latvijas Vēstnesis, 74, 11.05.2005; Reporter of the Saeima and the Cabinet of Ministers of the Republic of Latvia, 11, 09.06.2005 (as amended by 24.12.2019). URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=107820>.

4. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք 1 սեպտեմբերի 1998 թ. URL: <https://www.arlis.am/documentView.aspx?docid=33>.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Льницький Михайло Миколайович,
здобувач кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

СТРОКИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ШВИДКОСТІ

Забезпечення швидкого досудового розслідування, розкриття та вчасне притягнення винуватого до кримінальної відповідальності, дають можливість здійснення правосуддя в найкоротші строки, що в свою чергу є гарантією захисту конституційних прав і свобод осіб, які беруть участь в кримінальному провадженні, а дотримання процесуальних строків певним чином дисциплінує учасників кримінального провадження, зобов'язує їх здійснювати необхідні дії.

Відповідно до статті 113 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) процесуальні строки – це встановлені законом або відповідно до нього прокурором, слідчим суддею або судом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов'язані або мають право приймати процесуальні рішення та вчиняти процесуальні дії [1]. При чому ці процесуальні дії повинні вчинятися без невинуватого затримки і в межах строку визначеного КПК.

Заїка С.О. визначає строк кримінального провадження як установлений і врегульований кримінальним процесуальним законом, або рішенням уповноваженої особи обов'язковий для виконання визначений момент або період часу, необхідний для утримання від учинення учасниками кримінальних процесуальних відносин дій або прийняття процесуальних рішень, з перебігом якого виникають чи припиняються права та обов'язки і настає процесуальна відповідальність учасників провадження [3, с. 96].

Так, процесуальні строки виражаються в певних проміжках часу, межами яких є кількість цього часу, що обчислюється годинами,

днями, місяцями [1, 2, с. 225]. Формально визначені процесуальні строки не можуть перевищувати проміжок часу, визначений законом для вчинення процесуальної дії або процесуального рішення.

У наукових колах обговорюють думку щодо існування в кримінальній процесуальній діяльності строків-моментів, тобто проміжків часу, регламентованих кримінальним процесуальним кодексом, шляхом вказівки вчинення процесуальної дії або прийняття процесуального рішення одразу після його прийняття, «до» або «одночасно» з провадженням іншої процесуальної дії. Задля встановлення таких строків-моментів законодавець використовує такі терміни, як «негайно», «невідкладно» [2, с. 226].

У юридичній літературі процесуальні строки розглядаються не тільки як різновид гарантій захисту прав і свобод особи, а й як гарантія забезпечення швидкого здійснення досудового розслідування.

Закон не тільки закріплює юридично значущі строки кримінального процесу, але й визначає наслідки їх невиконання. Отож, процесуальний строк – це суттєва гарантія правосуддя, забезпечення захисту прав і законних інтересів учасників кримінального провадження, а також виконання завдань кримінального провадження.

Так, тривалість строків досудового розслідування з одного боку повинна бути мінімальна, з метою стимулювання органів досудового розслідування до швидкого його закінчення. З іншого боку, такі строки повинні бути достатніми для того, щоб досудове розслідування могло бути завершене в установлені часові проміжки, не застосовуючи можливість їх продовження.

Наявність законодавчо визначених строків на стадії досудового розслідування є засобом правового захисту, а також інструментом, що регулює межі правової невизначеності, в якій може перебувати особа, незалежно від процесуального статусу. Адже, особа, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, усвідомлює, що зважаючи на свій статус має низку обмежень, через кримінальне переслідування, в тому числі, не має можливості реалізовувати в повному обсязі свої права та обов'язки.

В свою чергу, потерпілий перш за все бажає відшкодування завданої йому шкоди шляхом заявлення цивільного позову на стадії досудового розслідування. Однак, тривале розслідування унеможливило швидке звернення до суду та створює передумови для порушення гарантованих кримінальним процесуальним законодавством прав.

Таким чином, можна виділити наступні особливості, притаманні строкам кримінального провадження:

- забезпечують динамізм кримінальної процесуальної діяльності;
- надають упорядкований характер кримінальній процесуальній діяльності;
- здійснюють регулятивну функцію процесуальних правовідносин;

– гарантують виконання завдань кримінального провадження.

Отже, процесуальним строкам належить важлива роль як гарантії права на свободу та особисту недоторканість, відшкодування завданої шкоди та відновлення справедливості. Кримінальні процесуальні строки, за своєю суттю є юридичними фактами, що тягнуть за собою виникнення, зміну чи припинення процесуальних прав і обов'язків учасників кримінального провадження. Збіг процесуальних строків на стадії досудового розслідування також може бути підставою для настання правових наслідків. Строки можна вважати процесуальними гарантіями своєчасного проведення слідчих (розшукових), інших процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень, а отже гарантією забезпечення швидкого досудового розслідування.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України станом від 06.11.2022 / Верховна Рада України. 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Кушнерьов В. М. Правова природа та місце процесуальних строків в кримінальному процесі України. Європейські перспективи. 2017. № 2. С. 224– 229.

3. Павловський В.В. Загальні положення досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2016. 246 с.

Гльчишин Юлія Тарасівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра факультету № 1 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Дуфенюк Оксана Михайлівна,

доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

Тема ідентифікації осіб набуває особливої гостроти в умовах агресивної, широкомасштабної війни. Необхідність ретельного документування порушень міжнародного гуманітарного права, виявлення численних місць катувань та масових поховань на деокупованих територіях, складність проведення експертних досліджень та зростання потреби застосування інноваційного обладнання і криміналістичних засобів зумовило посилення уваги науковців і практиків до питання ідентифікації осіб та напрацюванні механізмів взаємодії задля досягнення ефективних результатів. Метою